

Анна ПАНЧУК

Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Покотильська Н.В.**,

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,

публічного управління та адміністрування ЗВО "ПДУ",

м. Кам'янець-Подільський

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сталий розвиток – стратегія людства ХХІ ст., що характеризується розвитком суспільства, який задовольняє потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти їхні власні потреби. Концепція сталого розвитку ґрунтується на п'яти головних принципах:

- людство може надати розвитку сталого й довготривалого характеру, для того щоб він відповідав потребам людей, які живуть зараз, не втрачаючи при цьому можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби;

- обмеження у сфері експлуатації природних ресурсів відносні, вони пов'язані з сучасним рівнем техніки й соціальної організації, а також зі здатністю біосфери до самовідновлення;

- необхідно задовольнити елементарні потреби всіх людей і всім надати можливість реалізувати себе у житті;

- необхідно урівноважити можливості тих, хто користується надмірними грошовими й матеріальними благами, з екологічними можливостями планети, зокрема щодо використання енергії;

- населення має відповідати потенціалу глобальної екосистеми Землі.

Головна мета концепції сталого розвитку суспільства полягає в забезпеченні нескінченного існування людської цивілізації та її прогресивного розвитку. Основна особливість світового розвитку – прискорена глобалізація, що виявляється в посиленні міжнародних зв'язках, потоках товарів, послуг та фінансів. Глобалізація характеризується взаємозалежністю національних

економік та їх взаємопроникністю, формуванням міжнародних виробничих комплексів поза національними кордонами, фінансовою взаємозалежністю економічних систем країн світу, розширенням масштабів обміну товарами та послугами, капіталами, трудовими ресурсами, тяжіння світової економіки до єдиних стандартів, цінностей, принципів функціонування [2].

На сучасному етапі для України, як і інших країн, особливо гостро стоїть питання про пошук шляхів та механізмів управління сталим розвитком країни, її виведення на новий більш високий рівень існування. Історично шлях України до сталого розвитку розпочався ще у 1992 р. на конференції у Ріо-де-Жанейро, коли Україна підписала декларацію «Ріо» і Програму дій «Порядок денний на 21 століття». Необхідно відзначити, що для забезпечення сталого розвитку економіки, Україна повинна не копіювати зарубіжні моделі, а створити такі механізми реалізації нової державної інноваційно-інвестиційної політики, які дозволять подолати накопичені системні наслідки від проведення неоліберальних економічних реформ та реально перейти на інноваційний шлях економічного розвитку. Для цього потребуються такі заходи: зміна концептуальних засад, що визначають в теперішній час роль і практичні функції держави в ринковій економіці; структурна перебудова економіки і, в першу чергу, промисловості; подолання кризової економічної нерівності населення; відновлення довіри до держави і влади [3].

В «Стратегії економічного і соціального розвитку України» зазначається, що глибокого реформування потребує діючий інструментарій економічної політики. Сформований в умовах економічної кризи, він, природно, поки що залишається не націленим на забезпечення якісних перетворень – інноваційний розвиток, оновлення структури виробництва, подолання глибокої диференціації доходів тощо. Для здійснення широкомасштабної модернізації національної економіки потрібні суттєві зміни в механізмах трансформаційних процесів, їхнє суттєве оновлення, тобто осмислений перехід до такої моделі ринкових перетворень, де саморегулювання поєднується з ефективним державним регулюванням. Стратегічні заходи спрямовані на утвердження європейських

принципів та механізмів соціально-орієнтованої структурно-інноваційної моделі економічного розвитку, глибоку модернізацію української економіки, підвищення її конкурентоспроможності, що має стати передумовою реалізації складних завдань сталого розвитку, які визначаються світовим співтовариством як стратегія розвитку в XXI столітті. Забезпечення умов для переходу промисловості України на модель сталого розвитку дозволить підвищити її конкурентоспроможність, зміцнити позиції на глобальних ринках, що створить базис для підвищення економічної міцності держави, вирішення екологічних та соціальних проблем. Нажаль, на сьогоднішній день роль національної промисловості в процесах глобалізації є поки що мінімальною: практично немає вітчизняних транснаціональних компаній, які б працювали на глобальних ринках, в Україні надто мала частина дочірніх підприємств світових виробників, низький рівень міжнародних коопераційних зв'язків [1].

Таким чином, реалізація концепції сталого розвитку повинна відбуватися на таких рівнях: глобальному, національному, регіональному; галузевому та на рівні суб'єктів господарювання.

Створені переконливі підстави для визначення умов переходу України на модель сталого розвитку: екологобезпечний розвиток економіки, результатом чого повинно стати досягнення вищого рівня добробуту при одночасному розв'язанні ресурсо-екологічних та соціальних завдань; відтворення та раціональне використання всіх видів ресурсів, запровадження ефективної системи природокористування та охорони навколишнього середовища, підтримання екологічної рівноваги, як основи збереження довкілля для сучасного та майбутніх поколінь; необхідність системної еколого-економічної реструктуризації промисловості, сільського господарства, узгодження цілей та заходів розвитку галузей та регіонів, окремих підприємств, які є елементами соціо-еколого-економічної системи країни; співробітництво з міжнародними організаціями з питань сталого розвитку та розв'язання ресурсо-екологічних проблем на основі інноваційного розвитку економіки, запровадження в практику господарювання найкращого досвіду та передових науково-технічних

та соціально-економічних досягнень; утвердження в суспільстві принципів соціальної справедливості, подолання соціальних проблем та стабілізація на цій основі демографічної ситуації в країні, зниження захворюваності та збільшення тривалості життя людини [4, с.31-40].

Отже, в процесі дослідження встановлено, що проблему забезпечення сталого розвитку промислових підприємств необхідно вирішувати з урахуванням стану біологічних, географічних, економічних та соціальних об'єктів певної країни (території, галузі, підприємства), а також сукупності факторів та умов зовнішнього середовища. Вирішення глобальних проблем не можливе без узгодження дій та стратегій розвитку на всіх рівнях – від рівня світової спільноти в цілому і рівня окремих країн до рівня промисловості та конкретних підприємств. Результатом системного вирішення економічних, екологічних та соціальних проблем на всіх рівнях і буде забезпечення сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Прадун В.П. Сталий розвиток регіональних агропромислових комплексів. К. : ОІЕ НАН України, 2005. 254 с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3 / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К. : Видавничий цент «Академія», Тернопіль: Академія народного господарства, 2002. Т.3. 952 с.
3. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку [Геєць В. М., Александрова В. П., Артёмова Т. І., Бажал Ю. М., Барановський О. І.]. К. : Інститут економічного прогнозування НАН України ; Фенікс, 2003. 1008 с.
4. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України: формування екологобезпечної економіки, ресурсо-екологічних і природоохоронних проблем. *Вісник Національної академії наук України*. 2002. № 2. С. 31 – 40.